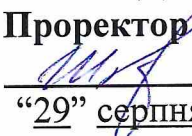

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

**Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра бізнесу та управління**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО
“29” серпня 2025 р.

**ФІНАНСИ
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2025**

РОЗРОБНИК:

к.е.н., доц. професор кафедри
бізнесу та управління

Мирослава ТИМОЦЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри бізнесу та управління
Протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

к.е.н., доц.,
завідувач кафедри
бізнесу та управління

Ірина ПОПАДИНЕЦЬ

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП

к.е.н., доц. професор кафедри
бізнесу та управління

Мирослава ТИМОЦЬ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

e-mail	myroslava.tymots@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра бізнесу та управління, 205
Посилання на сайт	<u>Мирослава ТИМОЦЬ</u>
Сторінка курсу в СДО	<u>Фінанси</u>

ВСТУП

Формування ринкових відносин в Україні супроводжується суттєвими змінами фінансової системи, зростанням ролі та ускладненням функцій фінансів. З'являються нові фінансові інститути (інвестиційні фонди, холдингові компанії, депозитарії, реєстратори, фондові біржі тощо). Все більш високої кваліфікації фахівців вимагає менеджмент державного бюджету, діяльності комерційних банків, підприємств різних форм власності, проведення операцій в сфері зовнішньоекономічних відносин. Потребує обґрунтованих рішень і управління фінансовими ресурсами громадян, оскільки існує багато альтернативних напрямів їх використання. Всі ці зміни є основою того, що поглиблене вивчення освітньої компоненти «Фінанси» стало необхідністю для контингенту фахівців, які залучаються до фінансового менеджменту.

Мета: вивчення сукупності фінансових відносин щодо розподілу та перерозподілу вартості валового внутрішнього продукту шляхом формування централізованих та децентралізованих фондів грошових коштів.

Завдання: дати розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин держави, суб'єктів господарювання і населення, розкрити шляхи використання цих закономірностей у практиці фінансової роботи; з'ясувати роль фінансів у забезпеченні економічного зростання та тенденції розвитку національного та міжнародного фінансових ринків.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** сутність та характерні ознаки фінансів, їх роль й місце в економічній системі держави;

зміст основних сучасних течій у галузі державних та корпоративних фінансів;

сутність та принципи функціонування основних ланок фінансової системи;

зміст та мету діяльності з управління фінансами;

засади фінансової політики держави і механізму її реалізації, сфер і ланок фінансової системи та їх взаємодії;

взаємозв'язок основних галузей стратегічних і тактичних фінансових рішень у бюджетній, податковій, борговій, соціальній політиці;

основні методи та інструменти фінансового механізму.

вміти:

орієнтуватися у видах, рівнях та специфіці фінансових відносин в умовах ринку та світової інтеграції національної економічної системи;

обґрунтовувати доцільність та можливі умови зміни руху фінансових потоків для фінансування поточних та перспективних завдань залежно від конкретних фінансово-економічних та соціальних умов;

давати характеристику окремих видів надходжень суб'єктів господарювання, домогосподарств, державних установ тощо із застосуванням наукової термінології;

вміти використовувати чинну законодавчу і нормативну базу для обґрунтування особливостей організації управління фінансовими ресурсами в Україні;

здійснювати розрахунок реальних потреб у фінансових ресурсах.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	ПР 07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПР 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
ЗК 06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	ПР 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати	ПР 16. Застосовувати набуті

сучасними знаннями	теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
СК 02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури	ПР 17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.
СК 03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки)	ПР 20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення
СК 05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку	
СК 06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування	
СК 08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування	
СК 09. Здатність здійснювати ефективні комунікації	
СК 10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення	
СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	другий (II)		
Семестр	четвертий (IV)		
Кількість кредитів ЄКТС	6		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	30	6
	семінари, практичні	30	4
Самостійна робота		120	170
Форма підсумкового контролю	екзамен		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Економічна теорія	Банківська справа
Фінансова грамотність	Фінансовий аналіз
Менеджмент	Бюджетна та податкова система
Макро-і мікроекономіка	Фінанси підприємств
	Облік і звітність в оподаткуванні

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії (2 год.)

Фінанси як економічна категорія. Об'єктивні передумови виникнення фінансів. Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин. Зміст розподільчої функції. Об'єкти і суб'єкти розподілу. Контрольна функція фінансів, їх зміст. Регулююча функція фінансів. Фінансові ресурси. Їх суть, склад, структура.

Взаємозв'язок фінансів з іншими розподільчими категоріями у процесі вартісного розподілу і перерозподілу ВВП. Фінанси і ціни. Загальні риси та відмінності фінансів, заробітної плати, інших доходів фізичних осіб, як інструментів розподілу. Фінанси і кредит.

*Питання для самостійного вивчення: **Фінансовий контроль: його зміст, значення і види. Фінансові ресурси держави, їх джерела та метод акумуляції. Фінансові ресурси суб'єктів господарювання. Фінансові ресурси фізичних осіб. Напрями та форми використання фінансових ресурсів. Розподіл фінансових ресурсів за цільовим призначенням. Фінансові резерви, їх суть і значення (1,7,8).***

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів (2 год.)

Історичний характер фінансів. Зародкові форми фінансів. Первинні форми фінансових відносин.

Зародження т.. Поширення терміну «фінанси». Фінанси як економічна категорія. Розширення фінансових відносин. Еволюція податку. Натуральна та грошова форма оподаткування. Домени як доходи від державної власності. Регалії як метод формування доходів державної казни. Субсидії на етапі формування доменіального устрою. Реформування податків.

Розвиток бюджету. Еволюція державних доходів і видатків. Розвиток системи державних фінансів. Перевищення доходів бюджету над видатками.

*Питання для самостійного вивчення: **Еволюція форм фінансових відносин. Формування бюджетної системи України. Зародження та історичний розвиток позабюджетних фондів та державного кредиту (1,7,8,9).***

Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки (2 год.)

Історичні передумови виникнення фінансової науки та її роль у суспільстві. Фінансова наука як самостійна галузь знань. Мета фінансової науки.

Структура та особливості фінансової науки. Суб'єкти та об'єкти фінансової науки. Об'єкт та предмет дослідження фінансової науки. Предмет фінансового дослідження. Функції фінансової науки.

Питання для самостійного вивчення: Зародження та історичний розвиток фінансової науки у світі Фінансова наука у XV-XIX т.. Світова фінансова наука XX т.. Розвиток фінансової науки у сучасний період. Сучасна фінансова думка. (1,7,12)

Тема 4. Фінансове право і фінансова політика(2 год.)

Поняття фінансової системи, її склад та принципи побудови. Сфери і ланки фінансових відносин.

Сутність та головна мета фінансової політики держави. Стратегія і тактика фінансової політики. Умови результативності фінансової політики. Основні складові фінансової політики держави. Фінансова політика держави у різних галузях. Фінансова політика суб'єктів господарювання та її складові. Основні завдання фінансової політики суб'єктів господарювання. Фінансова політика домогосподарств. Фінансовий механізм та його роль у реалізації фінансової політики держави.

Питання для самостійного вивчення: Склад фінансового механізму. Управління фінансами. Функції органів управління фінансами. Фінансове право як самостійна галузь права. Основи фінансового законодавства. (1,7,10,12)

Тема 5. Фінансова система України (4 год.)

Поняття та структура фінансової системи України.

Бюджет як основний фінансовий план держави та інструмент управління економікою. Суть та призначення бюджету. Економічний зміст бюджету. Розподільча та контрольна функції бюджету.

Бюджетна система України. Принципи побудова бюджетної системи. Зведений бюджет.

Бюджетний процес та його складові. Бюджетне планування та збалансування бюджету. Учасники бюджетного процесу. Стадії бюджетного процесу. Касове виконання бюджету. Казначейська форма обслуговування державного бюджету. Державні доходи їх економічний зміст. Склад та класифікація державних доходів. Доходи бюджету.

Державні видатки та їх особливості. Принципи організації державних видатків. Класифікація державних видатків. Методи фінансування державних витрат. Форми бюджетного фінансування. Метод єдиного казначейського рахунку.

Податки як економічні відносини. Суть та функції податків. Поняття обов'язкових платежів. Податкові платежі, відрахування, внески. Податкові збори.

Елементи податку. Основні види податків. Прямі і непрямі податки. Класифікація податків за характером відсоткових ставок.

Податкова система України: суть та склад. Загальнодержавні та місцеві податки. Принципи оподаткування.

Характеристика основних податків і зборів податкової системи України. Пряме і непряме оподаткування.

Питання для самостійного вивчення: Склад та методи формування доходів бюджету. Податкова політика як діяльність держави у сфері оподаткування. Критерії успішності податкової політики. (1,3,7,12)

Тема 6. Місцеві фінанси (2 год.)

Сутність, функції та роль місцевих фінансів. Місцеві фінанси як система фінансових відносин. Принципи організації місцевих фінансів. Територіальна громадян та її функції.

Місцеві бюджети у бюджетній системі України. Склад та особливості місцевих бюджетів. Загальний та спеціальний фонд. Поточний бюджет та бюджет розвитку. Класифікація доходів місцевих бюджетів за економічною природою. Власні і закріплені доходи. Видатки місцевих бюджетів. Поточні видатки і видатки розвитку. Місцеві податки та збори. Касове виконання місцевого бюджету.

Питання для самостійного вивчення: Державна регіональна фінансова політика та її мета. Бюджетне регулювання як засіб збалансування бюджетів. Фінансове вирівнювання. Міжбюджетні відносини. Способи розмежування доходів. Бюджетна децентралізація. Міжбюджетні трансферти. (1,2,3,4,7)

Тема 7. Соціальні позабюджетні фонди (2 год.)

Становлення та розвиток соціальних позабюджетних фондів. Необхідність формування позабюджетних фондів. Загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів. Функції та завдання соціального страхування.

Джерела формування доходів бюджетів позабюджетних фондів. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування як консолідований страховий внесок.

Питання для самостійного вивчення: Пенсійний фонд України як центральний орган виконавчої влади. Система пенсійного забезпечення в Україні та її рівні. Особливості реалізації пенсійної реформи в Україні. Основні завдання Пенсійного фонду України. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття: джерела фінансування та напрями використання коштів. (1,7,11,12)

Тема 8. Фінанси домогосподарств (2 год.)

Домогосподарство як інституційна одиниця та суб'єкт фінансових відносин. Основні завдання домогосподарств в умовах економіки ринкового типу.

Фінанси домогосподарств та їх особливості. Фінансові потоки домогосподарства. Фінансове планування у домогосподарствах. Фінансування домогосподарств за допомогою кредитних ресурсів.

Бюджет домогосподарства та його структура. Джерела доходів домогосподарств. Напрямки видатків домогосподарств. Тенденції зміни структури витрат домогосподарств. Бюджет домогосподарств і прожитковий мінімум.

Питання для самостійного вивчення: Споживання і заощадження населення. Фінансові ресурси домогосподарств. Чинники, що впливають на розмір витрат домогосподарств. Особисті фінанси та їх розвиток в умовах ринку. (1,4,5,7,12)

Тема 9. Фінансовий менеджмент (2 год.)

Поняття фінансового менеджменту та його роль у сучасних умовах. Мета та завдання фінансового менеджменту. Функції фінансового менеджменту та їх класифікація залежно від суб'єкта і об'єкта.

Завдання фінансових менеджерів. Механізм фінансового менеджменту. Напрямки діяльності фінансових менеджерів. Функціональні обов'язки фінансових менеджерів. Інструменти фінансового управління.

Питання для самостійного вивчення: Стратегія і тактика фінансового менеджменту. Система забезпечення фінансового менеджменту. Правове забезпечення фінансового менеджменту підприємств України. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту як сукупність внутрішніх структурних служб підприємства. Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. (1,7,10)

Тема 10. Міжнародні фінанси (2 год.)

Міжнародні фінансові відносини як форма міжнародних економічних відносин. Особливості руху міжнародних фінансових потоків.

Поняття та роль міжнародних фінансів. Призначення міжнародних фінансів. Розподільча та контрольна функції міжнародних фінансів.

Тенденції розвитку світового фінансового ринку. Світовий фінансовий ринок з функціонального та інституційного погляду. Міжнародний фінансовий ринок – суть та призначення. Особливості сучасного міжнародного фінансового ринку.

Класифікація міжнародного фінансового ринку. Сегменти міжнародного фінансового ринку..

Питання для самостійного вивчення: Міжнародні фінансові організації. Організація Об'єднаних Націй (ООН) та Європейський Союз (ЄС). Міжнародні фінансові інституції. Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Всесвітній банк. (1,7,8,9,12)

Тема 11. Фінансовий ринок (2 год.)

Об'єктивна необхідність і значення фінансового ринку. Економічний зміст фінансового ринку. Функції фінансового ринку. Учасники фінансового ринку. Склад та структура фінансового ринку. Класифікація фінансового ринку. Акція як цінний папір. Види акцій. Прості і привілейовані акції. Номінальна та ринкова вартість акцій. Облігації як вид борових цінних паперів. Види облігацій. Процентні та безпроцентні облігації. Векселі та їх види.

Приватизаційні цінні папери. Похідні цінні папери.

Питання для самостійного вивчення: Первинний та вторинний фінансовий ринок. Біржовий та позабіржовий фінансовий ринок. Поняття та види цінних паперів. Емітенти та інвестори. (1,3,5)

Тема 12. Фінансова безпека держави (2 год.)

Економічна безпека держави та її три тури. Фінансова безпека держави у системі економічної безпеки.

Поняття та роль фінансової безпеки. Складові фінансової безпеки та їх призначення. Бюджетна, валютна, грошово-кредитна, боргова, банківська та інвестиційна безпека. Фінансова безпека страхового та фондового ринку.

Об'єкти та суб'єкти фінансової безпеки держави. Фактори, що впливають на фінансову безпеку держави та їх класифікація. Принципи забезпечення фінансової безпеки держави.

Питання для самостійного вивчення: Зовнішні та внутрішні загрози фінансовій безпеці держави. Індикатори фінансової безпеки держави. (1,7,8)

Тема 13. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою (2 год.)

Особливості грошового обігу та грошово-кредитної політики Сполучених Штатів Америки. Федеральна резервна система США. Податкова система країни. Особливості формування доходів та здійснення видатків федеральним та місцевими бюджетами.

Грошова система та грошово-кредитна політика Японії. Податкова та пенсійна системи країни. Дохідна і видаткова частини державного бюджету країни. Бюджетна система та бюджетний процес у Японії.

Особливості грошової системи та грошово-кредитної політики Німеччини. Особливості функціонування фінансово-кредитних установ у країні. Бюджетна система та бюджетний устрій Німеччини. Податкова система земель та федеральні податки.

*Питання для самостійного вивчення: **Особливості функціонування фінансової системи скандинавських країн. Спільні риси та специфіка державного регулювання фінансової сфери у цих країнах. Державні витрати, рівень оподаткування, державне споживання у країнах Скандинавії. Соціальна спрямованість державної політики. (1,8,9)***

Тема 14. Фінанси ЄС (2 год.)

Європейська економічна інтеграція: етапи розвитку та коригування пріоритетів фінансової політики. Етапи регіональної економічної інтеграції.

Інституційна структура ЄС в контексті формування єдиної фінансової політики.

Основні інститути влади Європейського Союзу. Фінансові органи ЄС.

Організація фінансів ЄС. Автономний бюджет, гармонізація податкового законодавства, формування єдиної валютної політики та єдиного ринку банківських послуг. Поглиблення інтеграції в інституційній сфері.

*Питання для самостійного вивчення: **Особливості формування бюджету та бюджетний процес Європейського Союзу. Доходи і витрати бюджету ЄС. (1,7,12)***

Зміст семінарських занять

Семінарське заняття № 1(2 год).

Тема 1. Предмет фінансової науки

План:

1. Сутність та об'єктивна необхідність фінансів.
2. Функції фінансів.
3. Об'єкти та суб'єкти фінансових відносин.
4. Взаємозв'язок фінансів з іншими розподільчими категоріями.
5. Поняття фінансових ресурсів, їх склад та структура.
6. Фінансові резерви, призначення та характерні риси.
7. Використання фінансів в умовах ринкового господарства. Фінансове забезпечення процесу відтворення.
8. Фінансовий контроль: його зміст, значення і види.

Розв'язування тестових та ситуаційних завдань.

Семінарське заняття № 2(2 год).

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів

План:

1. Постановка проблеми класифікації науки про фінанси.

2. Стан дослідження та історія проблеми.
 3. Класифікація німецьких вчених.
 4. Маржиналізм і класифікація економічних наук.
 5. Історія української фінансової думки.
 6. Сучасна світова фінансова думка.
 7. Погляди сучасних вчених на розвиток фінансової науки.
- Розв'язування тестових та ситуаційних завдань.*

Семінарське заняття № 3 (2 год).

Тема 4. Фінансове право і фінансова політика

План:

1. Державні фінанси та їх класифікація за ланками та рівнями.
 2. Фінанси недержавних підприємств та установ.
 3. Сутність та значення фінансової політики.
 4. Види фінансової політики та їх характеристика. Фінансова стратегія і фінансова тактика.
 5. Особливості сучасної фінансової політики України.
- Розв'язування тестових та ситуаційних завдань.*

Семінарське заняття № 4 (2 год).

Тема 4. Фінансове право і фінансова політика

План:

1. Суть та складові фінансового механізму.
 2. Фінансові методи та їх характеристика. Фінансові важелі, стимули, санкції.
 3. Нормативно-правове забезпечення фінансового механізму.
 4. Зміст, принципи, етапи та методи фінансового планування.
 5. Загальна характеристика основних фінансових планів держави та суб'єктів господарювання. Шляхи вдосконалення фінансового планування.
- Розв'язування тестових та ситуаційних завдань.*

Семінарське заняття № 5 (2 год).

Тема 5. Фінансова система України

План:

1. Сутність фінансової системи, її склад та принципи побудови.
 2. Сфери і ланки фінансової системи та їх характеристика.
 3. Розвиток та становлення фінансової системи України.
 4. Соціально-економічна сутність податків. Основні принципи оподаткування.
 5. Функції податків.
 6. Елементи податків та їх класифікація.
 7. Класифікація податків та їх характеристика.
 8. Прямі і непрямі податки. Їх характеристика.
- Розв'язування тестових та ситуаційних завдань.*

Семінарське заняття № 6 (2 год).
Тема 5. Фінансова система України.
Податкова система

План:

1. Податкові платежі та збори.
2. Оподаткування доходів фізичних осіб.
3. Місцеві податки і збори.
4. Податкова система, її структура та принципи формування.
5. Податкова політика в Україні та основні напрями її реформування.

Розв'язування тестових та ситуатійних завдань.

Семінарське заняття №7 (2 год).
Тема 5. Фінансова система України
Бюджетна система

План:

1. Бюджет як складова загальнодержавних фінансів та центральна ланка фінансової системи.
2. Бюджет як економічна категорія і основний фінансовий план держави. Функції бюджету.
3. Бюджетна система та бюджетний устрій України. Принципи побудови бюджетної системи.
4. Бюджетне право і бюджетна ініціатива.
5. Бюджетні права органів державної влади та місцевого самоврядування.

Семінарське заняття № 8 (2 год).
Тема 5. Фінансова система України
Бюджетна система

План:

1. Бюджетний процес в Україні, його суть та особливості.
2. Порядок складання, розгляд та затвердження Державного бюджету України.
3. Порядок складання, розгляд та затвердження місцевих (обласних, міських, районних, сільських) бюджетів.
4. Організація виконання Державного і місцевих бюджетів. Роль органів Державного казначейства у процесі виконання бюджету.
5. Підготовка та розгляд звіту про виконання бюджетів (Державного та місцевих) та прийняття відповідних рішень.

Семінарське заняття № 9 (2 год).

Тема 6. Місцеві фінанси

План:

1. Сутність місцевих фінансів, їх склад і роль у системі органів самоврядування.
2. Фінансові ресурси органів місцевого самоврядування.
1. Структура доходів і видатків бюджетів органів самоврядування (обласний і області, міста, району і районний, села).

Семінарське заняття № 10(2 год).

Тема 6. Місцеві фінанси

План:

1. Процедура складання, затвердження та виконання місцевих бюджетів.
2. Планування доходів та видатків місцевих бюджетів.
3. Позабюджетні фонди органів місцевого самоврядування.

Семінарське заняття № 11(2 год).

Тема 7. Соціальні позабюджетні фонди

План:

1. Державні цільові фонди: сутність, необхідність і їх роль. Класифікація цільових фондів.
2. Пенсійний фонд України: джерела формування та напрями використан
3. Джерела та напрями використання Фонду соціального страхування на випадок безробіття.
4. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань: джерела формування та напрями використання коштів.

Семінарське заняття № 12 (2 год).

Тема 8. Фінанси домогосподарств

План:

1. Сутність та джерела фінансів домогосподарств.
2. Структура фінансів домогосподарств.
3. Структура фондів нагромадження та споживання. Джерела фінансів домогосподарств.
4. Соціальний захист населення та його основні принципи.
5. Економічна сутність державних гарантій.
6. Умови інвестиційної активності населення на фондовому ринку.

Семінарське заняття № 13 (2 год).

Тема 9. Фінансовий менеджмент.

Фінанси суб'єктів господарювання.

План:

1. Підприємництво, його суть та принципи. Державне регулювання підприємницької діяльності.

2. Основи організації фінансів суб'єктів господарювання. Принципи комерційного розрахунку.
3. Господарська, економічна і соціальна діяльність підприємств.
4. Види підприємств в Україні та їх характеристика.
5. Майно підприємства та джерела фінансування.

Семінарське заняття № 14 (2 год).

Тема 10. Міжнародні фінанси

План:

1. Поняття і роль фінансового механізму зовнішньоекономічних відносин.
2. Зовнішньоекономічна діяльність: суть, види, державне регулювання.
3. Митне та валютне регулювання. Розподіл валютної виручки підприємств.
4. Види мита. Зміст митної політики в Україні на сучасному етапі.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 15(2 год).

Тема 13. Фінанси ЄС

План:

1. Міжнародні та регіональні економічні структури.
2. Організація економічного співробітництва і розвитку та основні напрямки її діяльності.
3. Особливості функціонування фінансової системи ЄС.
4. Бюджет ЄС.
5. Основні принципи діяльності європейських банків.
6. Інтеграція України до ЄС.

Зміст самостійної роботи студентів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Фінанси»

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	120	170
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10	30
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	10	-

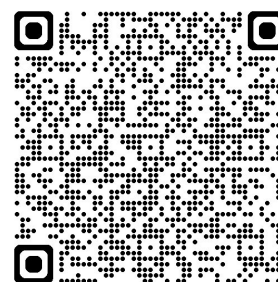
Підготовка до поточного контролю	10	-
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	90	140

ПОЛІТИКА КУРСУ

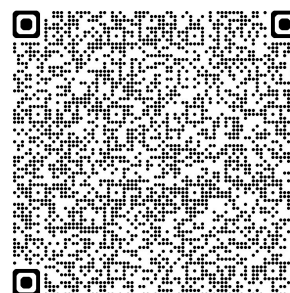
Коротко, з покликанням на відповідну нормативну базу УКД, висвітлити питання:

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

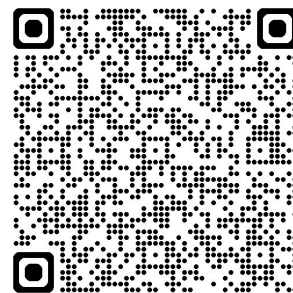
2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

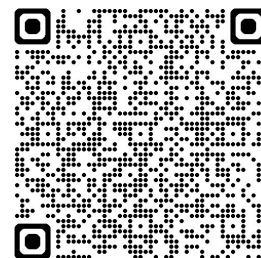
3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

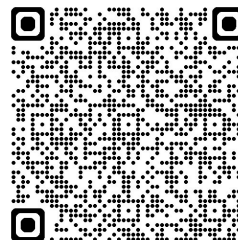
4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

Під час вивчення освітньої компоненти “Фінанси” здобувачі освіти мають можливість здобути результати навчання шляхом перезарахування неформальної освіти. До прикладу, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, – є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни.

№ п/п	Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн-курсів	Перелік тем, які можуть бути перераховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище студента/студентки)
1.	Основи бюджетного процесу	Тема 5. Фінансова система. Тема 6. Місцеві фінанси
2.	Фінансовий менеджмент	Тема 9. Фінансовий менеджмент
3.	Етика фахівця з фінансів та інвестицій	Тема 11. Фінансовий ринок
4	Основи корпоративних фінансів	Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання. Фінансовий менеджмент

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі інформаційних технологій.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
ПР 03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та	Словесні методи (лекція, розповідь пояснення, бесіда). Наочні методи	Поточний контроль Усний контроль Тестовий контроль Самооцінювання

національних фінансових систем та їх структури ПР 04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т. ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.	(ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні методи); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах)). Практичні (вправи, практичні роботи)	
---	---	--

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	24	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється

«Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання:

«незадовільно»	володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів, що позначаються окремими словами чи реченнями; володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність висловити думку на елементарному рівні; володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;
«задовільно»	володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки;
«добре»	здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, та вміє застосовувати його на практиці; вільно розв’язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

«відмінно»	виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.
-------------------	---

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «В».

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B

	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна:

1. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси. Навч.посібник, 2018. 416с.
2. Тимоць М.В. Аналіз сучасного стану місцевих бюджетів в Україні. Sworl Journal.D.A.Tsenov Academy of Economics - Svishtov (Bulgaria). Issue №15. Part 2. September 2022. P.3-9.
<https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/issue/view/swj15-02/swj15-02>
3. Тимоць М.В. Роль неподаткових надходжень у формуванні доходів місцевих бюджетів. MODERN SCIENTIFIC RESEARCHES. Yolnat PE. Issue №15. Part 2. March 2021. С. 15-20.
<https://www.modscires.pro/index.php/msr/issue/view/meit15-02/msr15-02>
- 5.Тимоць М.В. Оцінка структури доходів державного бюджету України. Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування. 2021. Вип.7. С. 176-184.
<http://ojs.nusta.edu.ua/index.php/ojs1/article/view/592/784>
6. Тимоць М.В. Фінансові ресурси домогосподарств як джерело фінансування національної економіки. Вісник Чернівецького торговельно-економічного

- інституту. Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2020. Випуск І-ІІ (77-78). Економічні науки. С. 59-69. http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2020/v1_2/5.pdf
7. Теорія публічних фінансів: навч. посіб. / А.С. Абрамова, М.Г. Марич, М.В. Дубина, Л.В. Попова, А.В. Жаворонок, Д.Г. Савчук, А.О. Вікнянська. Кам'янець-Подільський, Аксіома. 2018. 322 с.
8. Фінанси : підруч. / Юхименко П.І., Бойко С. В., Ф 591 Голубка С.М. та ін. за наук. ред. П.І. Юхименка, С.В. Бойко. Київ Центр учбової літератури, 2018. – 416 с.
9. Ярошевич Н.Б. Фінанси: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В.Ливдар .Львів: Видавництво “Простір”, 2018. -298с.

Додаткова

10. Бюджетна система: підручник / І. В. Алексєєв, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. — Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019.-400 с.
11. Фінансовий ринок: навчальний посібник за заг.ред. Арутюнян С.С. Київ. Гуляєва В.М. 2018. 484с.
12. Павлюк К. Фінансові ресурси держави. Монографія. Київ: Ніос, 2018
13. Піхоцька О. М. Бюджетна система : навч. посіб. / О. М. Піхоцька, Л. Є. Фурдичко, Н. Г. Синютка. – Львів : ТНЕУ, 2019. – 327 с.
14. Стеценко Б. Корпоративні фінанси: проблеми та виклики сучасного розвитку. *Нові публікації*. 2014.№ 3 – 4. С. 79 – 80
15. Шевчук О. А. Державний фінансовий контроль : підручник / О. А. Шевчук. – Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2020. – 431 с.
16. Юшко С.В. Бюджетна система: підручник. Харків: Вид. ХНЕУ, 2018. 384с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- www.kmu.gov.ua – офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
- www.rada.gov.ua – офіційний сайт Верховної Ради України.
- www.minfin.gov.ua – офіційний сайт Міністерства фінансів України.
- www.sfs.gov.ua – офіційний сайт Фіскальної служби України.
- www.smsc.gov.ua – офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України.
- www.ukrstat.gov.ua – офіційний сайт Державної служби статистики України.